

Nhân ngày Báo chí cách mạng Việt Nam (21/6)

BÀN VIỆC NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG ĐỘI NGŨ NHÀ BÁO VIẾT VỀ KINH TẾ*Nguyễn Ngọc Tú **

Tóm tắt: Cùng với sự phát triển kinh tế - xã hội, báo chí cách mạng Việt Nam trong 35 năm đổi mới đã có những đóng góp hết sức to lớn. Để góp phần triển khai chủ trương của Đảng và Nhà nước về tái cơ cấu nền kinh tế, thúc đẩy nhanh sự phát triển bền vững, cải cách thủ tục hành chính, triển khai các giải pháp hỗ trợ, tạo điều kiện thuận lợi cho người dân và doanh nghiệp khôi phục và phát triển sản xuất, kinh doanh sau đại dịch Covid-19, việc nâng cao chất lượng công tác tuyên truyền chính sách kinh tế là yêu cầu nhiệm vụ quan trọng. Trong đó, năng lực đội ngũ cán bộ, phóng viên là yếu tố quyết định sự tồn tại và phát triển của cơ quan báo chí.

Từ khóa: Cơ quan báo chí, vai trò của báo chí, người làm báo.

Summary: Along with the socio-economic development, the Vietnamese revolutionary press during the 35 years of renovation has made great contributions. Currently, the Government is directing ministries, branches and localities to join hands in reforming administrative procedures, implementing financial and credit support solutions, creating the most favorable conditions for people and businesses to restore and develop production and business after the Covid-19 epidemic. Therefore, improving the quality of economic policy propaganda is an important task. In which, the capacity of staff and reporters is the decisive factor for the existence and development of the press agency.

Keywords: Press agencies, the role of the press, journalists.

Vai trò của báo chí đối với sự phát triển kinh tế - xã hội

Cùng với sự đi lên của đất nước, nhất là trong 35 năm đổi mới, báo chí cách mạng Việt Nam đã có những đóng góp hết sức to lớn. Mặc dù trong điều kiện khó khăn chung của cả nước và bối cảnh quốc tế có nhiều biến động phức tạp, nhưng dưới sự lãnh đạo của Đảng hoạt động báo chí luôn giữ được định hướng đúng về chính trị tư tưởng, bám sát hơi thở

cuộc sống và yêu cầu của công cuộc đổi mới. Hệ thống báo chí đã tập trung tuyên truyền giải thích, làm rõ tính tất yếu và cơ sở khoa học của chủ trương phát triển nền kinh tế nhiều thành phần, thực hiện công nghiệp hóa – hiện đại hóa, mở cửa và chủ động hội nhập kinh tế quốc tế.

Vai trò thiết thực của báo chí được thể hiện bằng việc phản ánh thực tiễn, tuyên truyền việc triển khai và tổ chức thực hiện chính sách phát triển kinh tế

* Trường ĐH KD&CN Hà Nội

tại các cấp các ngành, các địa phương, từ đơn vị cơ sở và mọi tầng lớp dân cư. Thông qua đó, giới thiệu cách làm hay và tôn vinh những gương điển hình tiên tiến để mở rộng diện. Báo chí còn tham gia tổng kết thực tiễn, rút ra bài học kinh nghiệm, những mô hình mới có hiệu quả cần nhân rộng, những vấn đề đặt ra cần giải quyết để tháo gỡ khó khăn vướng mắc, phát triển kinh tế - xã hội.

Ở phương diện khác, vai trò của báo chí nhất là báo kinh tế còn được thể hiện như một kênh phản biện mang tính xây dựng, góp phần hoàn thiện chính sách kinh tế. Bên cạnh việc tập trung tuyên truyền giáo dục chính sách pháp luật, thông tin những thành tựu đổi mới và phát triển kinh tế - xã hội, báo chí còn là diễn đàn tin cậy của doanh nghiệp và người dân. Báo chí thực sự là cầu nối giữa lý luận với thực tiễn, gắn các nhà khoa học với các nhà quản lý, các hoạt động thực tiễn với các nhà hoạch định chính sách. Đồng thời, phản ánh những vướng mắc phát sinh từ thực tiễn và đề xuất biện pháp tháo gỡ khó khăn, là cơ sở để sửa đổi, bổ sung và hoàn thiện chính sách, nhất là chính sách kinh tế.

Về đường lối phát triển kinh tế, Đại hội Đảng lần thứ X, XI và XII đều có định hướng phấn đấu đưa nước ta cơ bản trở thành nước công nghiệp theo hướng hiện đại. Đặc biệt, trong thời điểm hiện nay, Ban chấp hành Trung ương Đảng đang tích cực vận động tái cơ cấu nền kinh tế để thúc đẩy nhanh sự phát triển bền vững. Chính phủ đang chỉ đạo các Bộ ngành và địa phương cùng chung tay cải cách thủ tục hành chính, thực hiện các giải pháp hỗ trợ tài chính – tín dụng, tạo điều kiện thuận

lợi nhất cho người dân và doanh nghiệp khôi phục và phát triển sản xuất kinh doanh sau đại dịch Covid-19. Do vậy, việc nâng cao chất lượng thông tin tuyên truyền chính sách kinh tế là yêu cầu, nhiệm vụ quan trọng. Trong đó, chất lượng đội ngũ, từ tổng biên tập đến biên tập viên, phóng viên là yếu tố quyết định sự tồn tại và phát triển của cơ quan báo chí.

Một số yêu cầu đặt ra đối với người làm báo kinh tế

Để đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ của thời kỳ đổi mới, đòi hỏi người làm báo kinh tế phải có những tố chất cơ bản. Ngoài kỹ năng báo chí, đạo đức nghề nghiệp, người làm báo kinh tế phải giữ vai trò như một chuyên gia kinh tế. Theo đó, có bốn yêu cầu đặt ra đối với nhà báo viết về kinh tế. Trước hết, nhà báo kinh tế phải nhạy cảm về chính trị. Nhà nước ta vận hành theo cơ chế Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, nhân dân làm chủ. Đảng cộng sản Việt Nam lãnh đạo toàn diện mọi mặt, từ an ninh chính trị đến kinh tế - xã hội và định hướng phát triển đất nước. Các chính sách kinh tế là sự thể chế hóa đường lối của Đảng trong từng thời kỳ cách mạng. Chính vì vậy, đối với nhà báo, dù là Đảng viên hay không phải Đảng viên đều phải quán triệt chủ trương đường lối của Đảng về phát triển kinh tế nhiều thành phần theo định hướng xã hội chủ nghĩa, có sự quản lý của Nhà nước. Đây là yếu tố then chốt, giúp người làm báo có định hướng rõ ràng, vận dụng đúng. Nếu nhà báo không nắm rõ chủ trương này, sẽ kéo theo tác phẩm báo chí dễ bị lệch lạc về quan điểm, gây phương hại cho thương hiệu tờ báo, gây tác động không tốt đến môi trường sản xuất, kinh doanh.

Yêu cầu thứ hai là, phải nắm vững chính sách kinh tế vĩ mô trong từng thời kỳ cách mạng. Việt Nam đi lên chủ nghĩa xã hội từ nền nông nghiệp lạc hậu, nên chính sách kinh tế vĩ mô thường xuyên được sửa đổi, bổ sung và hoàn thiện, vừa đảm bảo phù hợp với tình hình thực tế, vừa thực hiện cam kết theo thông lệ quốc tế. Xu hướng này đòi hỏi đội ngũ biên tập viên và phóng viên thường xuyên cập nhật kiến thức mới, cắt nghĩa chính xác các thuật ngữ kinh tế, giúp độc giả dễ hiểu, dễ thực hiện. Muốn vậy, đội ngũ phóng viên phải nhanh chóng tiếp cận các chính sách kinh tế vĩ mô, kể cả nội dung hiện hành cũng như chính sách mới sửa đổi bổ sung, nhất là các lĩnh vực tài chính, tiền tệ (lãi suất, tỷ giá), chính sách thuế và hải quan, Luật Đầu tư, Luật Doanh nghiệp, Luật Thương mại, Luật Chứng khoán, các hiệp định thương mại quốc tế và khu vực, đảm bảo tầm nhìn bao quát về chính sách kinh tế vĩ mô trong từng thời kỳ.

Thứ ba, phải am hiểu kiến thức quản lý kinh tế, tập trung vào tình hình tài chính doanh nghiệp, chức năng quản lý kinh tế của các bộ, ngành và địa phương. Muốn bài viết sâu sắc, nhà báo phải hòa mình vào thực tiễn cuộc sống, đồng cảm sẻ chia với những khó khăn của doanh nghiệp và các tầng lớp dân cư; cùng họ đề xuất các biện pháp tháo gỡ vướng mắc, đồng thời kiến nghị sửa đổi bổ sung hoàn thiện chính sách kinh tế, tạo điều kiện thuận lợi cho doanh nghiệp khôi phục và phát triển sản xuất kinh doanh.

Thứ tư, người làm báo phải thường xuyên rèn luyện kỹ năng và trau dồi đạo đức nghề nghiệp. Nếu người làm báo

không có tâm trong sáng, không yêu nghề thì dễ dẫn đến vụ lợi, dễ bị sự cám dỗ của thị trường, khiến bài báo không trung thực, gây phương hại cho cơ sở, làm mất uy tín của chính nhà báo, ảnh hưởng đến thương hiệu của tờ báo. Thực tiễn cho thấy, viết một bài báo hay đã khó, viết được bài báo hay trong lĩnh vực kinh tế vốn khô khan phức tạp, chuyên sâu lại càng khó hơn. Vì nó đòi hỏi nhà báo không chỉ có kiến thức, hiểu biết về chuyên ngành kinh tế, mà còn phải có nghệ thuật viết và diễn đạt cho công chúng hiểu được, ứng dụng được, bởi không phải ai cũng có đủ kiến thức về lĩnh vực này.

Giải pháp nâng cao năng lực đội ngũ nhà báo viết về kinh tế

Trước hết và quan trọng nhất là phát huy tính hiếu học, học mọi lúc mọi nơi, tự rèn luyện và tích lũy kiến thức, cùng sự năng động sáng tạo của người làm báo. Thực tế cuộc sống cùng các chính sách kinh tế luôn biến động theo hướng ngày càng hoàn thiện, đòi hỏi từng phóng viên phải thường xuyên cập nhật kiến thức ngay từ hệ thống truyền thông đại chúng. Bên cạnh đó, vấn đề không kém phần quan trọng, là nhà báo phải bám sát thực tế cuộc sống, gần với cơ sở, am hiểu từ lý luận đến thực tiễn, nhất là những vướng mắc phát sinh trong quá trình thực thi chính sách kinh tế. Từ đó, có những bài viết và tác phẩm báo chí phản ánh tính chân thực, thể hiện tiếng nói và nguyện vọng của nhân dân.

Đối với cơ quan báo chí, để nâng cao chất lượng phóng viên viết về kinh tế, vấn đề quan trọng đặt ra là xây dựng cơ chế hoạt động hợp lý, tạo động lực

cho sự sáng tạo đối với phóng viên. Cơ quan báo chí cần chủ động rà soát lại cơ cấu tổ chức, chú ý bổ sung phóng viên trẻ có kiến thức kinh tế, sử dụng thành thạo công nghệ tin học và ngoại ngữ... đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ của cơ quan báo chí trong tình hình mới. Trong quá trình tuyển chọn phóng viên, cần mở rộng diện từ sinh viên mới tốt nghiệp các trường đại học khối kinh tế, nhất là các chuyên gia kinh tế có khả năng viết bài để bồi dưỡng, đào tạo họ trở thành phóng viên chuyên nghiệp. Tiếp đến, cơ quan báo chí cần xây dựng và củng cố mạng lưới chuyên gia và cộng tác viên tích cực, coi họ như những thành viên chính thức nhằm tận dụng kiến thức chuyên sâu của chuyên gia kinh tế.

Để thực hiện được hai nội dung quan trọng này, cần xác định rõ vai trò và trách nhiệm của tổng biên tập cơ quan báo chí. Trước hết, tổng biên tập phải gương mẫu đi đầu trong mọi công việc, thể hiện đạo đức người làm báo, có sức thuyết phục đối với cán bộ, phóng viên và người lao

động. Tiếp đến, Tổng biên tập phải chủ động xây dựng và tổ chức triển khai kế hoạch hành động của cơ quan báo chí, đảm bảo đúng tôn chỉ mục đích, quản lý nhân sự, tổ chức đào tạo, bồi dưỡng nâng cao năng lực đội ngũ cán bộ, phóng viên. Đặc biệt, trong bối cảnh thế giới và Việt Nam đang trong kỷ nguyên số (với nhiều thông tin chưa được kiểm chứng trên mạng xã hội) thì vai trò của tổng biên tập càng quan trọng trong việc gìn giữ nguyên tắc của đạo đức báo chí, không gây tổn hại cho người dân, doanh nghiệp và xã hội. Thực hiện cơ chế thị trường trong tình hình mới, các cơ quan báo chí đang chuyển dần sang tự chủ về tài chính, đòi hỏi cơ quan báo chí phải cố gắng triển khai các hoạt động kinh tế báo chí để có nguồn lực nâng cao đời sống cán bộ, phóng viên và phát triển tờ báo. Trong lĩnh vực này, tổng biên tập càng phải thể hiện bản lĩnh chính trị vững vàng, linh hoạt, vừa thực hiện đúng tôn chỉ mục đích vừa phát triển kinh tế báo chí, đảm bảo công khai minh bạch./.

Tài liệu tham khảo

1. Luật Báo chí số 103/2016/QH13 ngày 5/4/2016 của Quốc hội nước Cộng hòa Xã hội chủ nghĩa Việt Nam;
2. Hội Nhà báo Việt Nam: 10 quy định đạo đức nghề nghiệp người làm báo;
3. Hội Nhà báo Việt Nam: Báo cáo thường niên;
4. Bài phát biểu của Nhà báo Hà Minh Huệ, nguyên Phó Chủ tịch thường trực Hội Nhà báo Việt Nam.

(Ngày nhận bài: 10/5/2022, ngày phản biện: 18/5/2022, ngày duyệt đăng: 20/5/2022)